

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ
СТЕФАНИКА

Факультет/інститут економічний

Кафедра обліку і оподаткування

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Облік у банках

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Освітня програма Облік і оподаткування

Спеціальність 071 Облік і оподаткування

Галузь знань 07 Управління та адміністрування

Затверджено на засіданні кафедри обліку і оподаткування,
Протокол № 9 від 23 грудня 2024 р.

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Облік у банках
Викладач (-і)	Сас Людмила Степанівна, д.е.н., професор кафедри обліку і оподаткування
Контактний телефон викладача	+38(097)1798462
E-mail викладача	liudmyla.sas@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний та заочний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/developer/course/view/4207
Консультації	Очні консультації: згідно розкладу консультацій
2. Анотація до курсу	
<p>Дисципліна «Облік у банках» націлена на формування вмінь і навиків студентів щодо методів і процедур обліку базових операцій комерційного банку; ознайомлення з основними вимогами нормативно-правових актів НБУ щодо обліку банківських операцій і складання фінансової звітності з метою надання користувачам неупередженої інформації про показники та результати господарської діяльності комерційного банку.</p> <p>Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Загальні основи побудови бухгалтерського обліку в банках. 2. Облік операцій банку. 3. Формування фінансових результатів та звітності банку 	
3. Мета та цілі курсу	
<p><i>Мета</i> вивчення дисципліни: Формування у студентів системних знань та практичних навичок щодо організації та методики бухгалтерського обліку у банках відповідно до чинного законодавства України.</p> <p><i>Цілі курсу:</i> формування сучасної системи знань з теорії і практики бухгалтерського обліку в банках; розуміння принципів обліку у банках; ведення обліку операцій у фінансово-кредитних установах; вивчення методики відображення в бухгалтерському обліку наявності активів, власного капіталу та зобов'язань, а також господарських операцій, що зумовлюють зміни у їх складі, для забезпечення підготовки та складання фінансової звітності у банках; вивчення правил оцінки активів, зобов'язань та власного капіталу у банках.</p>	
4. Програмні компетентності та результати навчання	
<p>ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми під час професійної діяльності у сфері обліку, аудиту та оподаткування або в процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів економічної науки і характеризується комплексністю й невизначеністю умов.</p> <p><i>Загальні компетентності:</i></p> <p>ЗК01. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.</p> <p>ЗК02. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.</p> <p>ЗК03. Здатність працювати в команді.</p> <p>ЗК04. Здатність працювати автономно.</p> <p>ЗК05. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.</p> <p>ЗК06. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).</p> <p>ЗК07. Здатність бути критичним та самокритичним.</p> <p>ЗК08. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.</p> <p>ЗК09. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.</p> <p>ЗК10. Здатність спілкуватися іноземною мовою.</p> <p>ЗК11. Навички використання сучасних інформаційних систем і комунікаційних технологій.</p> <p>ЗК12. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.</p> <p>ЗК13. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.</p>	

Фахові компетентності:

СК01. Здатність досліджувати тенденції розвитку економіки за допомогою інструментарію макрота мікроекономічного аналізу, робити узагальнення стосовно оцінки прояву окремих явищ, які властиві сучасним процесам в економіці.

СК02. Використовувати математичний інструментарій для дослідження соціально-економічних процесів, розв'язання прикладних завдань в сфері обліку, аналізу, контролю, аудиту, оподаткування.

СК03. Здатність до відображення інформації про господарські операції суб'єктів господарювання в фінансовому та управлінському обліку, їх систематизації, узагальнення у звітності та інтерпретації для задоволення

інформаційних потреб осіб, що приймають рішення. СК04. Застосовувати знання права та податкового законодавства в практичній діяльності суб'єктів господарювання.

СК05. Проводити аналіз господарської діяльності підприємства та фінансовий аналіз з метою прийняття управлінських рішень.

СК06. Здійснювати облікові процедури із застосуванням спеціалізованих інформаційних систем і комп'ютерних технологій.

СК08. Ідентифікувати та оцінювати ризики недосягнення управлінських цілей суб'єкта господарювання, недотримання ним законодавства та регулювання діяльності, недостовірності звітності, збереження й використання його ресурсів.

СК09. Здійснювати зовнішній та внутрішній контроль діяльності підприємства та дотримання ним законодавства з бухгалтерського обліку і оподаткування.

СК10. Здатність застосовувати етичні принципи під час виконання професійних обов'язків.

СК11. Демонструвати розуміння вимог щодо професійної діяльності, зумовлених необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної, правової держави.

Програмні результати навчання:

ПР02. Розуміти місце і значення облікової, аналітичної, контрольної, податкової та статистичної систем в інформаційному забезпеченні користувачів обліково-аналітичної інформації у вирішенні проблем в сфері соціальної, економічної і екологічної відповідальності підприємств.

ПР03. Визначати сутність об'єктів обліку, аналізу, контролю, аудиту, оподаткування та розуміти їх роль і місце в господарській діяльності.

ПР04. Формувати й аналізувати фінансову, управлінську, податкову і статистичну звітність підприємств та правильно інтерпретувати отриману інформацію для прийняття управлінських рішень.

ПР05. Володіти методичним інструментарієм обліку, аналізу, контролю, аудиту та оподаткування господарської діяльності підприємств.

ПР06. Розуміти особливості практики здійснення обліку, аналізу, контролю, аудиту та оподаткування діяльності підприємств різних форм власності, організаційно-правових форм господарювання та видів економічної діяльності.

5. Організація навчання

Обсяг курсу – 90 год.

Вид заняття	Загальна кількість годин	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Лекції	14	6
Практичні	16	4
самостійна робота	60	80

Ознаки курсу

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Статус дисципліни
VI	Облік і оподаткування	третій	обов'язкова

Тематика навчальної дисципліни			
Тема, план	Кількість годин (денна форма навчання/заочна форма навчання)		
	лекція	практичне заняття	самостійна робота студента
Тема 1. Загальні основи побудови бухгалтерського обліку в банках 1.1. Сутність, предмет, об'єкт і завдання бухгалтерського обліку у банках 1.2. Система бухгалтерського обліку банку 1.3. Організація бухгалтерського обліку в банках 1.4. Складові методології бухгалтерського обліку в банках 1.5. Організація операційної діяльності в банках	2/-	-/-	4/8
Тема 2. Система рахунків бухгалтерського обліку банку 2.1. Особливості плану рахунків банку 2.2. Характеристика плану рахунків бухгалтерського обліку банку 2.3. Система аналітичного та синтетичного обліку банку	2/2	-/-	4/4
Тема 3. Банківська документація 3.1. Сутність банківської документації 3.2. Документообіг за банківськими операціями 3.3. Характеристика основних реєстрів аналітичного обліку банку 3.4. Види та порядок складання основних реєстрів синтетичного обліку банку	-/-	-/-	8/10
Тема 4. Облік капіталу банку 4.1. Сутність та види капіталу банку 4.2. Причини зміни величини капіталу банку 4.3. Порядок формування капіталу банку 4.4. Облік операцій, пов'язаних з формуванням та змінами величини капіталу банку	2/-	2/-	6/10
Тема 5. Облік касових операцій банку 5.1. Організація роботи з готівкою у банках. 5.2. Підкріплення банків готівкою 5.3. Документальне оформлення касових операцій 5.4. Відображення в обліку касових операцій банку	2/-	2/2	6/10
Тема 6. Облік розрахункових операцій банку 6.1. Сутність розрахункових операцій банку 6.2. Документальне оформлення розрахункових операцій 6.3. Відображення в обліку розрахункових операцій банку	2/2	2/2	6/4
Тема 7. Облік операцій з кредитування 1. Сутність та види кредитних операцій банку 2. Організація процесу кредитування 3. Відображення в обліку операцій з кредитування	2/2	2/2	6/4
Тема 8. Облік депозитних операцій банку 8.1. Сутність та види депозитів 8.2. Відображення в обліку депозитних операцій банку	2/-	2/0	4/10
Тема 9. Облік доходів і витрат банку 1. Сутність та види доходів і витрат банку 2. Відображення в бухгалтерському обліку операцій з обліку доходів та витрат банку	-/-	2/0	8/10
Тема 10. Звітність банку 10.1. Фінансова звітність банку 10.2. Статистична звітність банку 10.3. Управлінська звітність банку 10.4. Податкова звітність банку	-/-	-/-	8/10
Разом	14/6	14/4	60/80

6. Система оцінювання курсу	
Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	<p>100 бална: 50 протягом семестру на підставі поточних оцінок за всі форми контролю, 50 за іспит.</p> <p>“Відмінно” – студент демонструє повні і глибокі знання навчального матеріалу, достовірний рівень розвитку умінь та навичок, правильне й обґрунтоване формулювання практичних висновків, наводить повний обґрунтований розв’язок прикладів та задач, аналізує причинно-наслідкові зв’язки; вільно володіє науковими термінами;</p> <p>“Добре” – студент демонструє повні знання навчального матеріалу, але допускає незначні пропуски фактичного матеріалу, вміє застосувати його до розв’язання конкретних прикладів та задач, у деяких випадках нечітко формулює загалом правильні відповіді, допускає окремі несуттєві помилки та неточності розв’язках;</p> <p>“Задовільно” – студент володіє більшою частиною фактичного матеріалу, але викладає його не досить послідовно і логічно, допускає істотні пропуски у відповіді, не завжди вміє правильно застосувати набуті знання до розв’язання конкретних прикладів та задач, нечітко, а інколи й невірно формулює основні твердження та причинно-наслідкові зв’язки;</p> <p>Незараховано – студент не володіє достатнім рівнем необхідних знань, умінь, навичок, науковими термінами.</p> <p>Накопичення балів студентом під час вивчення дисципліни проводиться у такому співвідношенні:</p> <ul style="list-style-type: none"> – поточне оцінювання в кожному навчальному семестрі (25 %); – виконання контрольних робіт (15 %); – тестування в Системі дистанційного навчання (10 %); – обсяг балів за екзамен (50 %). <p>Поточний контроль проводиться на кожному практичному занятті (студент повинен отримати п’ять і більше оцінок) шляхом виконання завдань, отриманих в процесі навчання.</p> <p>Відвідування занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідають усі лекції і практичні заняття курсу. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття.</p> <p>Якщо студент пропустив заняття (лекційні чи практичні) без поважної причини та без відома викладача – він зобов’язується відпрацювати їх.</p> <p>У будь-якому випадку студенти зобов’язані дотримуватися усіх строків визначених для виконання усіх видів робіт, передбачених курсом.</p> <p>Отримання додаткових балів за дисципліною можливе в разі виконання індивідуальних завдань, попередньо узгоджених з викладачем. Також за рішенням кафедри обліку і оподаткування здобувачам освіти, які брали участь у роботі конференцій, студентських наукових гуртків та проблемних груп, підготовці публікацій), а також були учасниками олімпіад, конкурсів, можуть присуджуватися додаткові бали (див. Порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, URL: https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/09/poriadok-orhanizatsii-ta-provedennia-otsiniuvannia-uspishnosti-zdobuvachiv-vyshchoi-osvity.pdf)</p>
Вимоги до письмових робіт	<p>Студент виконує одну контрольну роботу. Головна мета – перевірка ступеня засвоєння студентами теоретичних положень курсу. У разі відсутності здобувача з поважних причин при написанні контрольної роботи йому надається можливість виконати цей вид роботи в межах індивідуально-консультативної роботи з викладачем або в межах визначеного викладачем відповідного семінарського (практичного) заняття. При неявці здобувача у зазначений термін без поважних причин кількість балів за контрольну роботу дорівнює "0" (нуль). При написанні письмових робіт слід дотримуватись академічної доброчесності.</p>

Практичні заняття	Практичне заняття проводиться з метою формування у студентів умінь і навичок з предмету, вирішення сформульованих завдань, їх перевірка та оцінювання. За метою і структурою практичні заняття є ланцюжком, який пов'язує теоретичне навчання і навчальну практику з дисципліни, а також передбачає попередній контроль знань студентів. Оцінка за практичне заняття враховується при виставленні підсумкової оцінки з дисципліни
Умови допуску до підсумкового контролю	Максимальну оцінку 50 балів студент може отримати впродовж семестру, 50 балів – за іспит. Мінімальним допуском до іспиту є наявність п'яти позитивних оцінок впродовж семестру.
Самостійна робота	Загальний обсяг годин самостійної роботи студента, що відводиться на вивчення дисципліни “Облік у банках” складає 60 годин для студентів денної форми навчання та 80 год – для заочної форми навчання. Студентам пропонується виконання завдань, що розміщені у Системі дистанційного навчання Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (https://d-learn.pnu.edu.ua/developer/course/view/4207). Згідно графіку навчального процесу в період контролю за самостійною роботою студент проходить тестування на платформі дистанційного навчання.
Методи навчання	Наочні методи навчання – ґрунтуються на візуальному сприйнятті інформації для полегшення вивчення навчального матеріалу (використання ілюстрацій, графіків, схем, мультимедійних матеріалів (презентації, відео). Інтерактивні методи навчання - ґрунтуються на принципі зворотного зв'язку, коли здобувач освіти отримує відповіді, зауваження та поради щодо певної проблематики від викладача чи одногрупників; коли здобувачі освіти взаємодіють між собою, а викладач виступає координатором та наставником, а також стежить за дотриманням навчальних та етичних норм (відповіді на запитання та опитування думок здобувачів освіти, кейс-стаді, дискусії, мозковий штурм, ігровий метод).
	Практичні методи навчання - передбачають виконання задач та вправ), які спрямовані на розвиток навичок і практичного застосування знань. Інноваційні методи навчання - поєднують інтерактивні та комп'ютерні технології. Серед інноваційних методів навчання використовуються: компетентісний метод, проектно-дослідницький метод, використання інформаційно-комунікаційних технологій та діджитал-інструментів. Зокрема інструменти Google, програми Canva, Prezi, Kahoot, Mentimeter. Методи дистанційного навчання - ґрунтуються на використанні інформаційних технологій, в т.ч. університетської авторської системи дистанційного навчання (https://d-learn.pnu.edu.ua), платформ для організації відеоконференцій: Zoom Video Communications, Google Meet.

7. Політика курсу

Письмові роботи: студент повинен самостійно виконувати навчальні завдання, завдання поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей).

Студент опрацьовує питання, що призначені для самостійного вивчення і для контролю проходить тестування в системі дистанційного навчання у визначений для контролю самостійної роботи період згідно графіку навчального процесу.

Академічну заборгованість студент здає відповідно до графіку ліквідації академзаборгованості за встановленими в університеті правилами.

Очікується, що студенти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки її порушення, що визначається Положенням про запобігання та виявлення плагіату у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника <https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/>. Списування під час контрольних робіт та екзамену є недопустимими. Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише для виконання он-лайн тестування. Для обчислень можна використовувати калькулятор.

Вживати їжу та напої під час занять в аудиторії забороняється (крім води або за медичними показаннями).

Відвідування занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідають усі лекції і практичні заняття курсу. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в дистанційному форматі відповідно до встановлених університетом правил.

Пропуски занять відпрацьовуються в обов'язковому порядку на консультаціях, при цьому оцінка не ставиться, а "нб" округляється.

Індивідуальні завдання виконуються відповідно до затверджених кафедрою вимогах.

Політика щодо дедлайнів та перескладання: роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (на 20% менше). Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, довідка від лікаря з зазначенням періоду хвороби).

У студентів є можливість отримати додатковий бал до підсумкової оцінки (3 або 5 балів залежно від складності курсу), пройшовши онлайн курси на платформі Coursera, Prometheus (чи інших рекомендованих кафедрою обліку і оподаткування: <https://koia.pnu.edu.ua/platformy-dlia-neformalnoi-osvity/>). Обраний курс повинен розширювати знання з дисципліни "Облік у банках". Сертифікат потрібно надіслати на електронну адресу: liudmyla.sas@pnu.edu.ua не пізніше ніж за 5 днів до останнього практичного заняття.

Попередньо студент повинен погодити коректність обраного курсу (написавши лист на електронну адресу liudmyla.sas@pnu.edu.ua)

8. Рекомендована література

1. Рибачук В., Киричук О., Чернега І. Бухгалтерський облік і звітність у комерційних банках. Електронний посібник. Науково методичний центр вищої та фахової передвищої освіти. 2024. URL :<https://vukladach.pp.ua/MyWeb/manual/pidruchnuku13122023/Buxoblik%20i%20zvitnist%20%20komerциyнуh%20bankah/Golovna/Golovna.htm>.
2. Волкова І., Калініна О. Бухгалтерський облік у банках. Київ. Центр учбової літератури. 2020. 520 с.
3. Алексеєнко С. А. Бухгалтерський облік і звітність у комерційних банках : навч. посіб. Київ : Аграрна освіта, 2019. 418 с.
4. Кіндрацька Л. М. Фінансовий та управлінський облік у банках : підруч. Київ : КНЕУ, 2019. 816 с.
5. Литвин Н. Б. Фінансовий облік у банках (у контексті МСФЗ) : підруч. ; [2-ге вид., доп. і перероб.]. Київ : «Центр учбової літератури», 2019. 676 с.
6. Маркус О. В. Бухгалтерський облік у комерційних банках : підруч. Луцьк : ПП Іванюк, 2019. 174 с.
7. Медвідь Л. Г., Фостяк І. В. Облік у банках : навч. посіб. для студ. напряму підготовки 6.030509 «Облік і аудит» Львів : В-во ПП «Магнолія 2006», 2020. 360 с.
8. Смерічевський С. Ф., Кірізлеєва А. С. Фінансовий облік у банках : підруч. Київ : Кондор, 2019. 407 с.
9. Міжнародні стандарти фінансової звітності. URL: <https://www.mof.gov.ua/uk/zaprovadzhennja-mizhnarodnih-standartiv-finansovoi-zvitnosti>

10. Положення про організацію бухгалтерського обліку в банках України. Затверджено постановою Правління Національного банку України від 04.07.2018 № 75. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0075500-18#Text>.
11. План рахунків бухгалтерського обліку банків України. Затверджений постановою Правління Національного банку України № 89. URL : https://bank.gov.ua/admin_uploads/law/11092017_89.pdf
12. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку банків України. Затверджений постановою Правління Національного банку України № 89. URL : https://bank.gov.ua/admin_uploads/law/11092017_89.pdf
13. Інструкція з бухгалтерського обліку основних засобів і нематеріальних активів банків України :Затверджено Постановою Правління Національного банку України від 20.12.2005 р. № 480 Редакція від 26.09.2014 р. :URL : <http://zakon.rada.gov.ua> (дата звернення: 25.10.2021).
14. Інструкція з бухгалтерського обліку запасів матеріальних цінностей банків України: Постанова Правління НБУ від 10.12.2004 р., № 625 Редакція від 26.09.2014. URL : <http://www.bank.gov.ua> (дата звернення: 25.10.2021).
15. Інструкція з бухгалтерського обліку операцій з готівковими коштами та банківськими металами в банках України: Постанова Правління НБУ від 20.10.2004 р., № 495 Редакція від 05.03.2016.URL : <http://www.bank.gov.ua> (дата звернення: 10.11.2021).
16. Інструкція з організації інкасації коштів та перевезення валютних цінностей банків в Україні: Постанова Правління НБУ від 31.03.2017 р., № 29.URL : <http://zakon.rada.gov.ua> (дата звернення: 05.12.2021).
17. Інструкція про безготівкові розрахунки в Україні в національній валюті: Постанова Правління НБУ від 21.01.2004 р. № 22 Редакція від 31.01.2019URL : <http://zakon.rada.gov.ua> (дата звернення: 10.12.2021).
18. Інструкція про ведення касових операцій банками в Україні: Постанова Правління НБУ від 25.09.2018 р., № 103.URL : <http://zakon.rada.gov.ua> (дата звернення: 10.11.2021).
19. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку банків України: Постанова Правління НБУ від 11.09.2017 р., № 89.URL : <http://www.bank.gov.ua> (дата звернення: 10.12.2021).
20. Інструкція про порядок відкриття, використання і закриття рахунків у національній та іноземній валюті: Постанова Правління НБУ від 12.11.2003 р., № 492 Редакція від 31.01.2019.URL : <http://zakon.rada.gov.ua> (дата звернення: 10.12.2021).
21. Інструкція про порядок регулювання діяльності банків в Україні : Затв. постановою Правління НБУ від 28.08.2001 р., № 368 Редакція від 27.02.2019.URL : <http://zakon.rada.gov.ua> (дата звернення: 25.12.2021).
22. Інструкція про порядок складання та оприлюднення фінансової звітності банків України : Затв. постановою Правління НБУ від 24.10.2011 р., № 373 Редакція від 01.01.2019. URL : <http://zakon.rada.gov.ua> (дата звернення: 27.12.2021).
23. Sas L., Balaniuk I., Shelenko D., Vasylyuk M., Matkovskyi P., Hnatyshyn L. International Financial Reporting Standards (IFRS) in the Accounting System of Ukraine. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*, 1(48), 78–90. <https://doi.org/10.55643/fcaptop.1.48.2023.3952>.
24. Михалків А., Круліковська С. Особливості обліку депозитних операцій в банківських установах. *Грааль науки*. 2021. DOI: [10.36074/grail-of-science.07.05.2021.010](https://doi.org/10.36074/grail-of-science.07.05.2021.010)
25. Мойсеєнко І.П., Козій І.С. Аналіз формування та використання банківського капіталу. *Соціально-правові студії*. 2020. Випуск 3. С. 154-161.
26. Ковалевич Д.А. Організація фінансового обліку в банках. *Гроші, фінанси і кредит*. 2017. № 9. С. 988-991.
27. Сас Л.С. Особливості організації та ведення бухгалтерського обліку в банках. Актуальні проблеми розвитку суб'єктів господарювання в умовах інформатизації та глобалізації економіки: матеріали всеукр. наук.-практ. інтернет-конф., 16–17 квітня 2013 р. Івано-Франківськ, 2013. С. 230–231.

Викладач

Сас Л.С.